

Advies Archeologische Monumentenzorg

Onderwerp

Archeologie, Gemert-Bakel, Achter de Berke, Bakelse Plassen, Zone 1, Inventariserend proefsleuvenonderzoek, versie 1.1, 6 april 2020, Ontgronding

Gemeente

Gemert-Bakel

Zaaknummer

C2127473

Plan

B.V. Exploitatiemaatschappij 'De Peelhorst' werkt sinds 2009 samen met de gemeente Gemert-Bakel, Waterschap Aa en Maas en de ZLTO aan de gebiedsontwikkeling 'Integraal Gebiedsprogramma Bakel-Milheeze Noord' (IGP). De beoogde uitbreidingslocatie ligt ten zuidoosten van de Bakelse Plassen. Op deze locatie zou mogelijk een uitbreiding van de zandwinning kunnen gaan plaatsvinden met een omvang van ca. 19 ha.

Op basis van verkennend booronderzoek is een zone aangewezen waarbinnen een vervolgonderzoek noodzakelijk is. Het onderzoeksgebied betreft een gebied met een oppervlakte van ca 7 ha, waarbinnen het in de rapportage besproken proefsleuvenonderzoek voor een oppervlakte van ca 4000 m² (fase 1) is uitgevoerd. In het noordelijk deel van het plangebied is aanvullend een proefsleuf aangelegd om meer zicht te krijgen op de aanwezigheid van een landweer. Op basis van de archeologische vooronderzoeken is voor de strategie van 2 fasen gekozen, waarbij fase 2 (3500m²) alleen dient te worden uitgevoerd, wanneer op basis van de resultaten van fase 1 het verwachtingsmodel niet gemotiveerd naar beneden zou kunnen worden bijgesteld.

Advies

Wij adviseren het rapport bij te stellen in lijn met de doelstellingen van het vastgestelde PvE in relatie tot het daadwerkelijke uitgevoerde onderzoek (fase 1) en onderschrijven de conclusie dat op grond van de in het concept-rapport *Archeologisch proefsleuvenonderzoek ten behoeve van de herbestemming van plangebied Achter de Berke te Milheeze, versie 1.1* gepresenteerde resultaten de archeologisch verwachtingswaarde van het onderzoeksgebied naar beneden kan worden bijgesteld, en stemmen derhalve in dat fase 2 van dit inventariserend veldonderzoek kan komen te vervallen.

Beoordeling

Op 7 april 2020 hebben wij ter beoordeling ontvangen van *Hazenberg Archeologie* het concept *Archeologisch proefsleuvenonderzoek ten behoeve van de herbestemming van plangebied Achter de Berke te Milheeze, gemeente Gemert-Bakel. Een Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven*, met rapportnummer *V1902*, projectnummer *V19-4257, Concept versie 1.1*, 6 april 2020.

In het rapport wordt beschreven dat "het doel van het inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven is om vast te stellen of er een betekenisvolle archeologische vindplaats aanwezig is, en waar mogelijk het bepalen van de inhoudelijke en fysieke kwaliteit van aangetroffen archeologische waarden aan de hand van de aard, ouderdom, omvang en conservering." Indien ook fase 2 zou zijn uitgevoerd met de daarbij behorende dekkingsgraad van proefsleuven, zou dit doel juist zijn geweest. Echter mede gelet op de beperkte dekkingsgraad van fase 1 van het onderzoeksgebied en de

Aan

Hazenberg Archeologie
t.a.v. J. Breimer

Kopie aan

OmgevingsDienst ZuidOost
Brabant
t.a.v. R. Berkvens

Datum

20 april 2020

Van

Provincie Noord-Brabant,
Eenheid Cultuur en
Samenleving
Martin Meffert

Telefoon

073-6808020

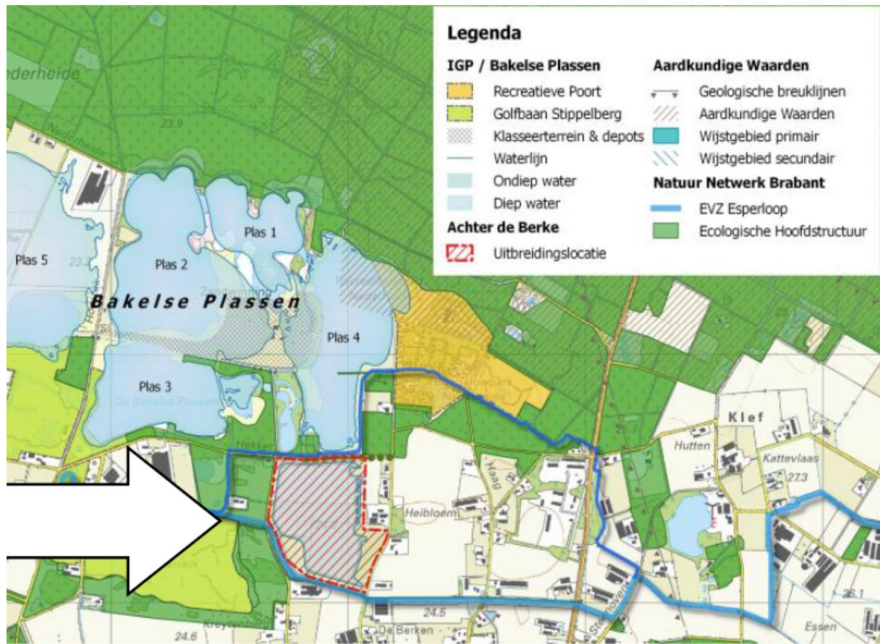


zeer beperkte afwerking van de archeologische sporen in het veld, is deze doelstelling voor fase 1 veel minder in beeld. De doelstelling van fase 1 is immers om met name op basis van de resultaten van fase 1 een onderbouwde gespecificeerde archeologische verwachtingswaarde van het plangebied op te stellen en tevens uitsluitsel te geven over de mogelijke ouderdom van het esdek in nauwe relatie tot de aanwezigheid van het nog aanwezige natuurlijk bodemprofiel.

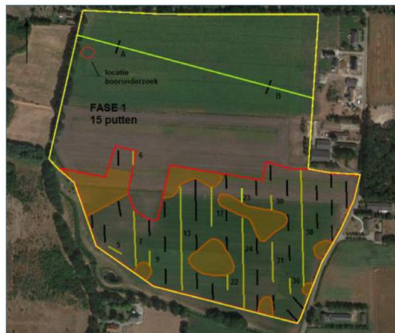
In het plangebied zijn tijdens het fase 1 van het onderzoek archeologische *off-site* sporen van een perceleringssysteem blootgelegd. Het overgrote deel van de getraceerde greppels en sloten zijn op basis van hun aard (vulling) en archeologische verschijningsvormen in het vlak en na een uitgebreide kaartanalyse, zeer waarschijnlijk toe te wijzen aan een verkavelingssysteem uit de 19e tot 20e eeuw. Dit wordt tevens een beetje geschraagd door een uit zo'n spoor afkomstig fragment aardewerk.

Op basis van de analyse van de onderzoeksresultaten concludeert Vestigia dat binnen het plangebied geen sprake is van een historisch esdek zoals op grond van eerder onderzoek werd verwacht en dat de bodem tot in de natuurlijke ondergrond "recent" verstoord is door diepploegen en grondverbeteringswerkzaamheden. Tevens maakt Vestigia op basis van de gepresenteerde resultaten aannemelijk dat de restanten veen in de moderne ploeglaag en het verspoelde dekzand, een sterke aanwijzing vormen voor dat het plangebied gelegen was in een lager gelegen deel van het landschap, op basis waarvan gesteld mag worden dat het plangebied in het verleden minder geschikt was voor menselijke bewoning. Tevens lijkt de bodem pas in het recente verleden (20e eeuw?) opgehoogd te zijn met een humeuze laag, waarbij de top van de natuurlijke ondergrond in het kader van moderne grondverbetering is verstoord. Op basis van deze in de rapportage gepresenteerde onderzoeksresultaten, kan de archeologische verwachting voor het plangebied worden bijgesteld naar laag.

Buiten vastgestelde relictten van mogelijk de Esperloop, die nog tot de tweede helft van de 20e eeuw binnen het plangebied liep, heeft het onderzoek geen concrete aanwijzingen opgeleverd dat er nog delen aanwezig zijn van een middeleeuwse landweer binnen het plangebied. De concrete aanwezigheid van een landweer is echter op basis van deze rapportage ook niet uit te sluiten in delen van het plangebied.



Afb 1. Plangebied Achter De Berke



Afbeelding 3 Het oude puttenplan voor fase 1. De dertien werkputten (in geel) in het zuiden van het plangebied blijven ongewijzigd. Putten A en B zijn komen te vervallen. De zwarte ongenummerde werkputten behoren tot fase 2. Bron achtergrond: Google Earth 2018.

